

УДК 323/338

Андрушків Б.М., Владимир О.М., Синюк І.І.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

НАЦІОНАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО – СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Andrushkiv B.M., Vladymyr O.M., Syniuk I.I.

NATIONAL SOCIETY – STRATEGY OF DEVELOPMENT OF UKRAINE'S ECONOMY

Світова спільнота увійшла у XXI століття на хвилі глобалізації, лібералізації та технологічного прориву. Безумовно дані процеси мають неабиякий вплив на економічне пожвавлення суб'єктів господарювання, розширення ринків збуту, міграції капіталу, інтелекту, робочої сили. Дедалі гучніше та наполегливіше обґрунтовується доцільність переходу до ліберальних правил побудови економічних відносин як в межах окремої країни, так і в межах міжнародного співробітництва.

Україна увійшла у XXI століття як новостворена країна з древньою історією власного розвитку. Проте у спадщину вона отримала важкі синдроми країни-колонії, якими її нагородила імперія-колонізатор Росія. Відтак перед країною постали важливі державотворчі процеси: започаткування національної економіки, впровадження національної грошової одиниці, розвиток національної банківської системи [1], відродження національного виробництва, вітчизняного законодавства, національної системи захисту і безпеки, національної освіти, відродження національної культури, популяризації рідної мови, а головне формування національної політичної еліти, окреслення власних національно-пріоритетних політичних та економічних орієнтирів стратегічного розвитку України як перспективного та надійного партнера міжнародного співтовариства.

Проте, враховуючи об'єктивний вплив численних факторів поневолення, суспільна думка та воля до незалежного державотворення формувалася досить складно і з численними проблемами різного характеру: від економічного до соціо-психологічного. Для того щоб динамічно розвивати власну державу, зміцнювати її і економічно, і духовно, суспільство повинне усвідомити себе вільним народом, здатним приймати власні рішення і нести відповідальність за них, тобто суспільство повинне пройти шлях самопізнання, самоствердження, а тоді і саморозвитку.

Україна ж стикнулася з існуючими сучасними реаліями світу – лібералізацією, формуванням вільних ринків, глобалізацією. Неодноразово уряд стикався з вимогами міжнародних організацій щодо послаблення регулятивних впливів в економіці, зменшення програм соціальної підтримки і т.д. Україна змушена була йти на поводу цих вимог, адже до нині вона залежна від механізмів зовнішнього кредитування. З іншого боку, усюди ведеться мова про побудову в Україні громадянського суспільства на засадах націоналізму. Це підтримується як вітчизняними політиками, економістами та науковцями, так і іноземними представниками, мовляв громадянське суспільство забезпечує дотримання європейських цінностей і саме воно забезпечує потрібні умови для реалізації усіх прав та свобод індивідуума. Україна, перебуваючи на зовнішньому як фінансовому, так і політичному гачку, прийняла запропоновані їй правила гри.

Але, вдаючись то політичних візій те ревізій, бачимо наступне: держави і соціуми, які вже відбулися і досягли високих показників економічного розвитку пройшли шлях від національного суспільства до громадянського. І це абсолютно природно-логічний процес розвитку кожної нації. То чому Україна позбавляє себе цього об'єктивно-необхідного етапу розвитку власної державності? Очевидно, що Україна поводить себе як типове постколоніальне суспільство, яке пам'ятає політичні переслідування та репресії за прояв національної ідентичності, а націоналізм прирівнюється до слова фашизм. Українське

суспільство досі неусвідомило власної національної ідеї та її впливу на усі державотворчі та економічні процеси. Тому вважаємо настав час для переосмислення поняття національності.

Як зазначає М. Беззуб'як, національне суспільство потребує національної держави, постаючи її опорою, натомість «громадянське суспільство» функціонує як осібне від держави і таке, що протистоїть їй чи навіть стримує її. Таким чином, «громадянське суспільство» є, по-суті, протестним, а національне суспільство – консолідуючим. Суспільства, в яких справа націоналізму все ще залишається недовершеною, не можуть перейматися справою побудови «суспільства громадянського». Саме національне суспільство витворює «громадянське», а не навпаки, тобто національне суспільство первинне щодо «громадянського» [2].

Також, Ф. Фукуяма стверджує, що частині національних суспільств притаманний вищий ступінь соціальної довіри, аніж громадянських. Громадянське суспільство може вироджуватися в групу осіб, які шукають доходу для себе, чия мета не більш достойна довіри, однак видається більш важливою в рамках урядових субсидій чи при заміщенні уряду громадянським суспільством [3]. Таким чином, справа «побудови громадянського суспільства» може бути доволі прибутковою, постаючи сферою загрозованої (для національної безпеки) корупції. Відтак, в цьому сенсі, «громадянське суспільство» є свого роду резервуаром, з якого олігархічна демократія черпає ідейні, людські, організаційні «заготовки», тобто однією з опор олігархії. Перебування і діяльність в рамках «громадянського суспільства» створює додатковий захист для будь-якого корупціонера, що й має місце в сучасній Україні.

Разом з тим, держави і суспільства, які вже мають сформоване національне суспільство і національну державу, при цьому нав'язують ще не сформованим державам і суспільствам необхідність побудови «громадянського суспільства», мають власну мету: по-перше, стримують становлення потенційних конкурентів; по-друге, отримують засіб контролю за внутрішніми політичними ситуаціями в об'єктах домінування. На сьогодні жодна суспільна сфера не надає стількох каналів зовнішнього впливу на внутрішню ситуацію, які надає «громадянське суспільство». І. Валлерстайн зазначає, що націоналізм є засобом конкурентної боротьби в рамках усіх сегментів світової системи та між ними [4].

Отож, вважаємо за необхідне в Україні якнайшвидше перейти до побудови саме національного суспільства, можна і з врахуванням громадянських засад. Саме розвиток національного суспільства забезпечить умови і для економічного розвитку, шляхом кращого розуміння та відстоювання національних інтересів у сучасному глобалізованому світі. Ерік С. Райнерт, згадуючи про Україну у своїй книзі «Як багаті країни забагатіли... і чому бідні країни лишаються бідними», стверджує: Україна має перевагу, бо є великим ринком і знає приклади сусідів, які варто наслідувати. І тому повинна не робити так, як кажуть багатші сусіди, а робити так, як робили вони. Тобто не відкриватися широко для вільної торгівлі, доки не буде досягнуто міцної національної промислової основи.

Список використаних джерел:

1. Владимир О. Иноземный капитал у банковской системе Украины: влияние на развитие валютного рынка та діяльність банків / О. Дзюблюк, О. Владимир // Вісник Національного банку України. – 2014. – С.26-33.
2. Беззуб'як М. Суспільство національне та суспільство громадянське / М. Беззуб'як // Наукові записки / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень. – 2007. – Вип. 36 – С. 28–34.
3. Фукуяма Ф. Сильное государство: Управление и мировой порядок в XXI веке [пер. с англ.] / Фрэнсис Фукуяма. – М: АСТ: АСТ Москва: Хранитель, 2006. – 220с.
4. Балибар Э., Валлерстайн И. Раса, нация, класс. Двусмысленные идентичности / Пер. с фр. – М.: Изд.во «Логос», 2004. – С. 98.